

Upprättad: 2023-11-14
Diarienummer: BOUN.2023.8

Barn- och utbildningsnämnden

Ekonomisk uppföljning efter oktober, 2023

Förslag till beslut i barn- och utbildningsnämnden

1. Den ekonomiska uppföljningen efter oktober 2023 godkänns.

Sammanfattning

Barn- och utbildningsnämndens resultat efter augusti är en negativ avvikelse mot budget med -8 907 tkr. Förvaltningen ser att det totala utfallet minskat och det påvisar en viss positiv trend.

Negativ avvikelse finns hos den politiska ledningen (-29,2 tkr) grundskolan (-12 707,5 tkr) särskolan (-522,9 tkr) och kosten (-103,8 tkr) En del av underskottet beror på bibehållen organisation trots minskat statligt stöd.

Positiv avvikelse återfinns hos administrationen (+2 732,8 tkr), förskolan (+758,4tkr) Elevhälsan (212,1 tkr), gymnasiet (+447,8 tkr) kulturskolan (+103,9 tkr) och fritidsgården (+87,2 tkr)

Prognosen bygger på att insatser genomförs under resten av budgetåret och att nämnden behöver kompensera de fristående verksamheterna då de kommunala går med underskott. Om resultatet efter oktober är konstant blir kompensationen till fristående cirka 2 mnkr.

Prognos: -9 930 och - 2 410 tkr (kompensation fristående)

Ärendebeskrivning

Nedan följer en beskrivning av det ekonomiska läget efter oktober månad per verksamhetsområde samt prognos för helår.

Ekonomisk uppföljning per verksamhetsområde (Tkr)

Verksamhetsområde	Budget helår	Utfall jan-okt	Avvikelse för perioden	Prognos helår	Avvikelse Tidigare period	Prognos tidigare period
Politisk ledning	-547	-485	-29,2	-40	-24,3	-30
Administration	-11 897	-7 201	2 732,8	3 100	2 468,3	2 900
Förskola	-72 341	-59 790	758,4	1 000	567,4	1 000
Grundskola	-171 184	-155 381	-12 722,3	-14 590 Samt -2 410	-11 808	-13 590 Samt -2 410
Anpassad skola	-17 201	-14 913	-522,9	-300	-231,4	0
Elevhälsa	-5 224	-4 148	212,1	100	262,5	100
Kulturskola	-4 315	-3 484	103,9	50	3,4	0
Gymnasieskola	-54 183	-44 651	490,7	700	853,1	1 000
Kostenheten	-2 343	-1 995	-40,0	0	200,4	0
Fritidsgård	-3 865	-3 132	109,4	50	150,1	0
Totalt	-343 100	-295 137	-8 907	-12 340	-7 758,3	-11 030

Politisk ledning

Verksamheten visar en negativ avvikelse för perioden med -29,2 tkr
Prognosen på helår visar en negativ avvikelse på -40 tkr.
Prognos: -40 tkr

BoU Administration

Administrationen visar en positiv avvikelse från budget för perioden med 2732,8 tkr. Överskottet är främst vakanser och de buffertmedel som avsattes för att kompensera eventuella ökade demografiska förändringar. Även projektmedel som ej genomförts än ligger här.

Prognosen är 2 900 tkr baserat på ej tillsatta vakanser samt omprioritering av insatser/projekt. Bufferten för skolskjuts på 2 000 tkr är nu fördelad på grundskola och Anpassad skola.

Prognos: Överskott 3 100 tkr

Förskola och pedagogisk verksamhet

Verksamhetsområdet visar en positiv avvikelse från budget för perioden med +758,4 tkr.

Det var fler barn på förskolan både internt och extern, under våren, vilket påverkar den övergripande ekonomin. Dels med högre kostnad för köp av plats med, dels med resursfördelning till interna kommunala verksamheter. Höstens barnantal ser ut att ligga enligt plan.

Fler barn i kommunala förskolor ger högre intäkter av barnomsorgsavgifter med +319 tkr för perioden.

De kommunala förskolorna har en positiv avvikelse på sammantaget +710 tkr beroende på fler barn än budgeterat under våren. Överskotten förväntas täcka det naturligt minskade barnantalet under hösten samt kommunals högre lönekompensation jämfört med budgetuppskrivning. Ekonomiska konsekvenser av förskolan Korallen evakuering är inte konstaterade.

Prognosen bygger på att verksamheten fortsätter enligt lagd plan. Tilläggsbeloppen kommer plana ut över året och ej överstiga budget.

Prognos: Överskott +1 000 tkr

Grundskola, inklusive fritidshem och förskoleklass:

Verksamheten visar en negativ avvikelse under perioden med -12 722,5 tkr, varav de kommunala skolorna står för -12 975 tkr. 410 tkr är engångsbelopp för kompensation 2022 till fristående verksamheter, då de kommunala verksamheterna hade ett gemensamt underskott.

Kommunala verksamheter: En del av underskottet beror på bibehållen organisation trots minskat statligt stöd. Den negativa avvikelsen består främst av högre personalkostnader motsvarande -11 674 tkr än budgeterat (jämfört med -10 677 tkr efter september månad),

vilket betyder att de kostnaderna börjar plana ut jämfört med tidigare perioder.

Övergripande verksamheter: Köp av externa platser är -1 927 tkr högre än budgeterat för perioden. Då köp av externa platser prognostiseras att minska under höstterminen, antas kostnaden plana ut något.

Skolskjutsen är för perioden har en positiv avvikelse med +729 tkr högre än budgeterat. Ny budget tillförd samtidigt som ett nytt reglemente är infört under höstterminen. Juli månad har generellt inga taxikostnader och augusti endast en mindre del. Septembers kostnader för taxikostnader är -156 tkr lägre än september 2022. Oktobers kostnader har inte inkommit vid nämndens genomförande, utan uppbokning är gjord som septembers faktura.

Prognos: Underskott – 14 590 tkr för verksamheten och -2 410 tkr i kompensation till fristående

Anpassad grund- och gymnasieskola (tidigare särskola)

Varje elev inom anpassad skola påverkar utfallet tydligare än i grundskolan. Prognos kan skifta snabbt vid in- och utflytt.

Verksamheten visar en negativ avvikelse under perioden med -522 tkr.

Egna anpassad grundskola och fritids står för -1 348,9 tkr av den avvikelsen, främst beroende på högre personalkostnader än budget. Trenden visar att personalkostnaderna planat ut något.

Köp av anpassad gymnasieplats ligger på budget och anpassad grundskoleplatserna ligger med ett underskott -113 tkr. En ny elev till verksamheten anpassad grundskola har flyttat till Gnesta kommun och en ny elev på anpassad gymnasieskola har inkommit till hösten och påverka utfall och prognos för året.

Skolskjutsen är preliminär men ligger ett överskott på + 575 tkr. Oktobers kostnader har inte inkommit vid nämndens genomförande, utan uppbokning är gjord som septembers faktura

Prognosen bygger på ytterligare nytt mottagande av elev i anpassad grundskola under hösten.

Prognos: Underskott – 300 tkr.

Centrala Elevhälsa

Verksamheten visar en positiv avvikelse under perioden på +212,1 tkr. Vilket främst beror på ett icke budgeterat bidrag från Region Sörmland på 430 tkr, vilket kommer användas under året till förstärkning för tidiga insatser inom Neuropsykiatriska området (NPF-projektet).

Prognosen är ett 100 tkr då minskat antal konsulttjänster avropats.

Prognos: Överskott +100 tkr

Kulturskola

Verksamheten visar en positiv avvikelse för perioden med 103,9 tkr

Prognosen på budget i balans bygger på att verksamheten fortgår enligt plan.

Prognos: överskott med +50 tkr

Gymnasieskola samt KAA

Verksamheten visar en positiv avvikelse under perioden på +490,8 tkr

Gymnasieskolans köpta platser ligger med ett överskott +270 tkr. Våra kommunala grannkommuner har varit sena i hantering av rapportering av elevantal samt fakturor, vilka inkommit under oktober med kostnader för juli-oktober. Detta påverkar månadens resultat negativt.

Antalet elever som går gymnasiet i höst är för närvarande 388 elever mot prognos på 390 elever. Prognos för helår är +700 tkr då antalet elever har ökat på hösten.

Prognos: Överskott +700 tkr

Kostenheten

Verksamheten visar en mindre negativ avvikelse under perioden med -40 tkr.

Leverans av måltider till förskola, skola och fritids är i balans, medan minskade intäkter för matlådor för äldre är -1 166 tkr. Livsmedelskostnaderna har en positiv avvikelse med +672 tkr.

Prognosen bygger på att verksamheten fortgår enligt plan.

Prognos: Ekonomi i balans

Fritidsgård

Verksamheten visar en positiv avvikelse under perioden med +109,4 tkr på grund av vakans i personalgruppen, men kommer användas till verksamhet under hösten.

Prognosen bygger på att verksamheten fortgår enligt plan.

Prognos: överskott med +50 tkr

Johan Skeppstedt
Förvaltningschef

Eva Gustafsson
Ekonom

[Förnamn_Efternamn]

[Titel]

Sändlista

- Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
- Rektorer och enhetschefer
- Förvaltningsekonom

Upprättad: 2023-11-14
Diarienummer: BOUN.2023.53

Barn- och utbildningsnämnden

Åtgärder för budget i balans med beaktande av elevpengsutredningen

Förslag till beslut i barn- och utbildningsnämnden

1. Att ge förvaltningen i uppdrag att återkomma till nämnden för en redovisning om hur organisation ska anpassas till förutsättningarna i elevpengsutredningen
2. Att föreslå kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att godkänna beskrivningen av åtgärder som barn- och utbildningsnämnden vidtagit för ekonomi i balans

Sammanfattning

Barn- och utbildningsförvaltningen prognostiserade i den ekonomiska uppföljningen efter oktober ett underskott för helår -12 340 tkr. Redovisade åtgärder har vidtagits för att bromsa underskottet under 2023 men inte nått fullt ut.

Ärendebeskrivning

Barn- och utbildningsnämnden gav förvaltningen i uppdrag att beakta elevpengsutredning vid prognos och åtgärder för budget i balans 2023. Åtgärderna ger även effekt för budget i balans 2024.

Verksamhetsområdet "Grundskola" innehåller både övergripande, interna samt externa kostnader. Övergripande kostnader är till exempel skolskjuts till kommunens samtliga elever med skolskjutsbeslut. Interna kostnader är de kommunala grundskolorna och externa kostnader är köp av grundskoleplats av andra kommuner eller fristående verksamheter.

Historik

2022 var även ett år då coronapandemin avtog vilket innebar att slutet av året påvisade en ökad närvaro av medarbetare, barn och elever. Detta har skapat ett ökat behov inom våra verksamheter. 2022 tillsköt även staten stöd till verksamheter kopplat till pandemin trots att det ekonomiska utfallet under våren snarare påvisade att pandemin innebar minskade kostnader på kort sikt. Våren 2022 hade även förvaltningen vakanser på vissa ledande positioner både på kontoret och på grundskolan vilket även det skapade positiv avvikelse i ekonomin. Detta sammanslaget innebar att den positiva ekonomin från våren 2022 ledde till upplevelsen av att det fanns möjlighet att expandera verksamheten till hösten vilket i sin tur ledde till ett kraftigt

budgetunderskott under hösten samt en organisation som inte rymdes i den befintliga budgeten för 2022.

Organisationen inom grundskolan byggs vanligtvis läsårsvis vilket medför att den negativa avvikelsen för hösten 2022 genererade i en organisation som var för stor i förhållande till budgetramen och som utifrån det påverkade våren 2023 på ett negativt sätt. En annan aspekt till det negativa utfallet är att de statliga stöden kopplat till grundskola under 2023 har minskat i jämförelse med 2022 (Skolmiljarden och coronastöd).

Budgetår 2023

Utifrån det negativa utfallet under hösten 2022 inleddes året 2023 med en rad med insatser för att skapa en budget i balans. De största insatserna kopplas till området Administration, Grundskola, Förskola och Anpassad skola.

I stort sett har alla insatser en fördröjd ekonomisk effekt, vilket gör att insatser som initierades under våren 2023 börjar visa effekt under hösten 2023. Dock ger detta ett bättre utgångsläge inför 2024 års budget.

Värt att nämna är även förvaltningen genomförde en stor kvalitetshöjning av budgetarbetet inför 2023 där tidigare fördelningsfaktorer togs bort, dock fördelades socioekonomiska ersättningen enligt tidigare modell. Syftet har varit att skapa en transparent budget där respektive område tydligt visas upp och där respektive enhets ekonomi även blir tydlig.

Under årets tre första månader uppvisades ett underskott för hela förvaltningen på 4 088 tkr vilket utan insatser skulle resultera i ett helårsunderskott på 16 352 tkr, detta exkluderat eventuell kompenserande utbetalning till fristående aktörer.

Genomlysning av nämndens samtliga verksamheter visar att sju av nämndens tio områden har en ekonomi i balans eller bättre utifrån oktobermånads utfall. Se tabell, vilka verksamheter som visar underskott samt vilka som har en budget i balans.

Verksamhets område	Budget helår 2023	Avvikelse utfall - budget Jan - mars	Helårseffekt av första kvartalet	Avvikelse utfall - budget Jan - okt	Prognos helår efter oktober
Politisk ledning	-547	-16,6	-64	-29,2	-40
Administration	-13 897	1 468,8	5 875,2	2 732,8	3 100
Förskola	-72 341	92,7	368	758,4	1 000
Grundskola	-169 683	-5 401,6	-21 606,4	-12 722,3	-14 590 Samt -2 410
Anpassad skola	-16 701	-620,1	-2 480,4	-522,9	-300
Elevhälsa	-5 224	447	1 788	212,1	100
Kulturskola	-4 315	-127	-508	103,9	50
Gymnasieskola	-54 183	-49,9	-199,6	490,7	700
Kostenheten	-2 343	146,2	584,8	-40,0	0
Fritidsgård	-3 865	-9,9	-39,6	109,4	50
Totalt	-343 100	-4 088,3	16 353,2	-8 907	-12 340

Insatser

Nedan följer insatser som genomförts och genomförs under 2023:

Nya riktlinjer kopplat till skolskjuts: Skolskjutsen har fördyrats sedan 2022, på grund av nytt mer kostnadskrävande avtal med leverantör av skolskjuts. En buffert på 2 000 tkr har avsatts för att täcka eventuella negativa avvikelser mot budget under 2023. Parallellt har reglementet för skolskjuts reviderats inför hösten 2023. Effekten av nytt reglemente kommer avspeglats i kostnadsutfallet för exempelvis taxi efter september månad. Detta då skolskjuts med taxi inte sker i juli och under stor del av augusti, utan en hel månads skolskjuts infaller först i september.

Utfallet för september visar en effekt av att septembers kostnader för taxikostnader för grundskolan är -156 tkr lägre än september 2022. Oktobers kostnader har inte inkommit vid nämndens genomförande, men håller septembers förändring motsvarar det den tillförda extra bufferten på 1 500 tkr/år.

Nya riktlinjer för barnomsorg gällande fritidshem, fritidsklubb och förskolan har också beslutats i barn- och utbildningsnämnden i juni. Effekten av de riktlinjerna kommer också synas längre fram under hösten och även ge effekt framledes.

Nya strukturer gällande bedömning av tilläggsbelopp och verksamhetsstöd:

Tilläggsbelopp/verksamhetsstöd har varit högre än budget under våren 2023. Genom de nya rutinerna är stora delar av bedömningen inför hösten klar och kommer resultera i utfall enligt helårsbudget.

Organisationsarbete inom grundskolan: Genom systematiska avstämningar med grundskolans rektorer har respektive rektor avslutat anställningar under juni/aug. Effekten av de visstidsanställningar som upphörde efter vårterminen och inte återanställts kommer inte visa sig för än till septembers lönehantering. De avslutade anställningarna kan ha semesterersättning, timredovisning etc. som släpar en månad. Effekten av insatsen visar en minskning av den totala personalkostnaden under höstmånaderna. Minskningen hejdar endast underskottets storlek. För att nå en budget i balans 2024 krävs varsel inom vissa arbetsgrupper.

Återhållsamhet gällande inköp: Under våren har en restriktivitet gällande inköp införts. Dock ser vi ingen eller minimal effekt, då det är så liten del av den totala budgeten.

Återhållsamhet vid vikariat tillsättning: Under våren har förvaltningen manat till restriktivitet gällande vikariat tillsättning. Dock har kostnaderna för timvikarier inte förändrats nämnvärt under månaderna fram till augusti, utan ligger på samma nivå. Undantaget sommarlovet.

Ej tillsättning av tjänst: Genom att inte tillsätta tjänster på tex. förvaltningen har resultatet för detta område gett positiv ekonomisk effekt.

Statliga stöd finansierar befintlig organisation: Genom att använda statliga stöd för att finansiera befintlig organisation istället för att utöka bemanningen, ökar vi möjligheten att behålla kompetent personal över längre tid samt hålla organisationen effektiv.

Ny struktur för uppföljning av budget: Genom djupgående månadsvisa samtal mellan, förvaltningschef, förvaltningsekonom och respektive chef, med fokus på kvalitet och ekonomi ökar vi medvetenheten och kontrollen över ansvarstagande kopplat till budget.

Kunskaphöjning inom ekonomistyrning: Under detta år har vi genom ledarforum, kvalitetsforum och tid på våra ledningsmöten valt att lägga stor vikt vid ekonomistyrning och budgetprocessen i syfte att öka kunskapen och ansvarstagandet.

Uppföljning av rekrytering: Genom att varje nyrekrytering godkänns av förvaltningschef ökar vi kontrollen av antalet medarbetare i vår organisation. Utifrån det ser vi ett trendbrott i augusti 2023 där bemanningen inom framförallt grundskolan minskar. Dock behöver denna trend följas upp för att se om den är stabil.

Framtagandet av ny elevpengsmodell: Under våren har en ny modell för att beräkna elevpeng tagits fram. Syftet är att göra elevpengen likvärdig med liknade kommuner

samt att säkerställa att verksamhetens lagstadgade funktioner finansieras fullt ut. Ny elevpeng 2024 motsvarar en budgetökning på 8 500 tkr för grundskolans hela område, både externt och internt. Underskottet för 2023 är prognostiserat till 14 590 + 2 410 tkr, vilket betyder att ytterligare besparingar/effektiviseringar behöver göras.

Förslag på insatser om ej genomförts:

Varsling av personal: I planen för budget i balans som förvaltningen tog fram under våren presenterades vilka volymer som skulle behövas varslas i syfte att nå budget i balans. Detta förslag godkändes ej av nämnd med hänvisningen att istället ta fram en långsiktigare plan för budget i balans med elevpengsutredningen i beaktan.

Insatser under 2024

Kvalitetsäkringssystem: Under hösten kommer kommunen att införa ett nytt kvalitetssäkringssystem där även ekonomi är involverad. Detta syftar till att göra uppföljningarna och planeringen säkrare, lättare och med högre kvalitet och transparens.

Organisationsarbete: Utifrån den framtagna elevpengsmodellen arbetar nu grundskolan med att synliggöra avvikelser i förhållande till den och hur dessa ska minska över tid. Förvaltningen fortsätter arbete med effektivisering i syfte att hela förvaltningen håller budgetramen.

Optimering av verksamheter: Framledes kommer förvaltningen se över om det finns områden som skulle gynnas av att organiseras på ett annat sätt. Detta gäller tex.

Anpassad grundskola och våra centrala särskilda undervisningsgrupper.

Översyn av övriga kostnader: Förvaltningen ser över licenskostnader och centrala och lokala avtal för att optimera användandet.

Förvaltningens synpunkter

Nuläge och plan för budget i balans:

Förvaltningen ser tendenser till att de insatser som planerats nu börjar ge effekt. Dock ser inte de redan genomförda insatserna ut att skapa en verksamhet som genererar en budget i balans 2023. Förslaget om ny elevpeng generera i en ökad ram för hela grundskoleområdet på 8 500 tkr. Beroende på om denna ökade finansiering sker internt inom nämnden eller med utökad budgetram blir handlingsplanen framåt påverkad.

Utifrån det ekonomiska utfallet under september och oktober och med de planerade insatserna under 2024 kommer förvaltningen kunna minska budgetunderskottet under 2024 motsvarande cirka 5 400 tkr. Om förvaltningen inte får en ökad kompensation för elevpengsuppräknningen kommer förvaltningen ytterligare insatser tex. varsel behöva genomföras, vilket motsvarar 7-9 tjänster.

Förvaltningen föreslår nämnden att begära möjlighet att gå med förlust då prognosen för 2023 är -12 340 tkr
Varav -2 410 tkr är preliminär kompensation till fristående då den kommunala verksamheten gått med förlust.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse 2023-11-14

Johan Skeppstedt
Förvaltningschef

Eva Gustafsson
Ekonom

[Förnamn_Efternamn]

[Titel]

Sändlista

- ~ Förvaltningschef, barn- och utbildningsförvaltningen
- ~ Rektorer och enhetschefer
- ~ Förvaltningsekonom